

รายงานสถานะ

โครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System) ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

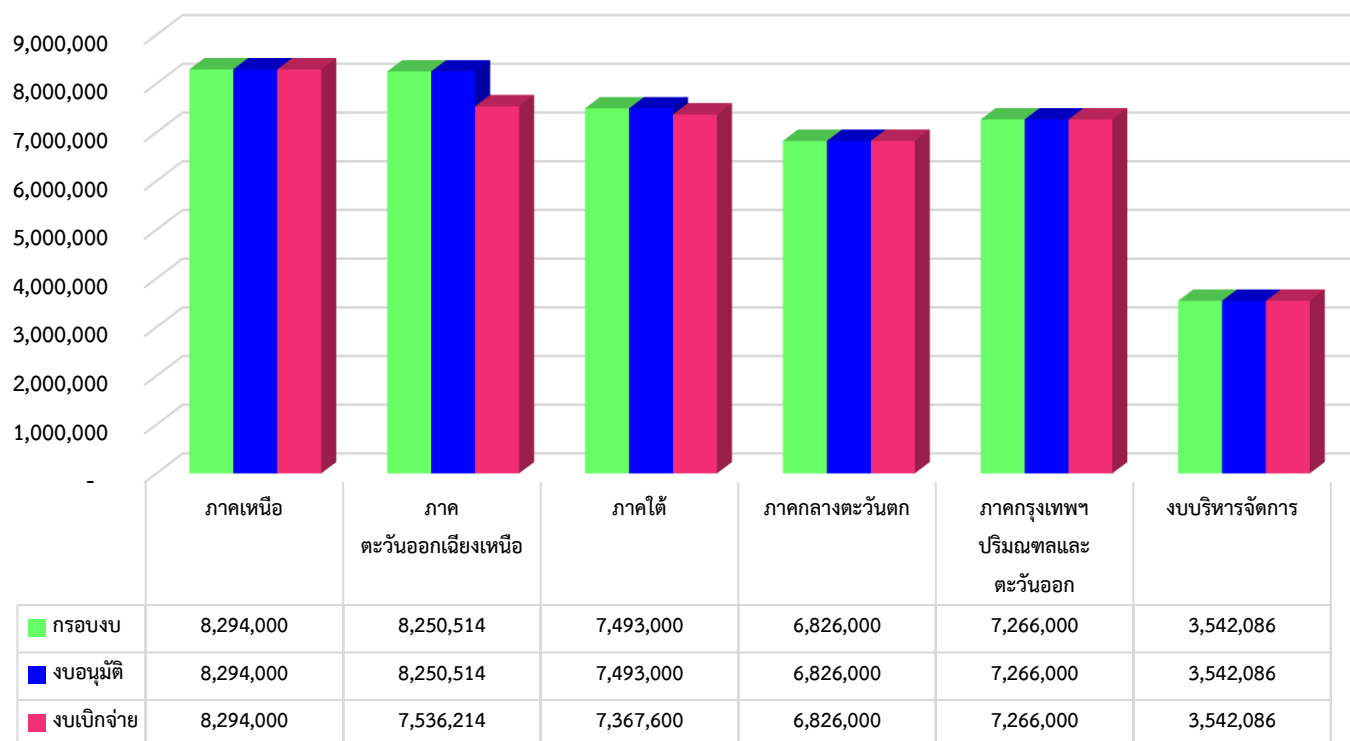
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System) ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ คือ เพื่อให้ตำบลมีระบบนิเวศ (Eco System) ที่เหมาะสมในการสร้างครอบครัวและดูแลสมาชิกในชุมชนกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มเปราะบางทางสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและชุมชนที่น่าอยู่สำหรับคนทุกช่วงวัย (Community for All) อย่างเป็นรูปธรรม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 41,671,600 แบ่งเป็น (1) งบสนับสนุนเพื่อการพัฒนา จำนวน 38,129,514 บาท และ (2) งบบริหารจัดการโครงการ จำนวน 3,542,086 บาท มีพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ จำนวน 100 ตำบล ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 148 ตำบล 55 จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 27 สิงหาคม 2569) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 : แสดงข้อมูลการอนุมัติและเบิกจ่ายประมาณโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System) ปีงบประมาณ 2569

ที่	ภาค	กรอบงบ (บาท)	เสนอผู้อำนวยการอนุมัติ									งบ คงเหลือ ที่ยัง ไม่อนุมัติ (บาท)	ข้อมูลบันทึกใน โปรแกรม CODI PM (01)		การเบิกจ่าย (ข้อมูลจากรายงาน R07)		
			จน. โครงการ	ภาค	เป้าหมาย Eco System		กลุ่ม จังหวัด/ โซน	จังหวัด	ตำบล	งบอนุมัติ (บาท)	ร้อยละ งบอนุมัติ		จน. โครงการ	งบอนุมัติ (บาท)	งบเบิกจ่าย (บาท)	งบคงเหลือ (บาท)	ร้อยละ เบิกจ่าย
					จังหวัด	ตำบล											
1	เหนือ	8,294,000	56	1	17	34	4	17	34	8,294,000	100	-	44	8,294,000	8,294,000	-	100
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	8,250,514	30	1	4	34	5/6	18	-	8,250,514	100	-	30	8,250,514	7,536,214	714,300	91.34
3	ใต้	7,493,000	91	1	14	30	3	14	73	7,493,000	100	-	48	7,493,000	7,367,600	125,400	98.33
4	กลางตะวันตก	6,826,000	42	1	7	25	3	13	25	6,826,000	100	-	30	6,826,000	6,826,000	-	100
5	กทม.ตะวันออก	7,266,000	41	1	13	25	3	11	24	7,266,000	100	-	41	7,266,000	7,266,000	-	100
6	งบพัฒนาเพื่อการ บริหารโครงการ	3,542,086	1	-	-	-	-	-	-	3,542,086	100	-	1	3,542,086	3,542,086	-	100
รวมทั้งหมด		41,671,600	261	5	55	148	18/6	75	156	41,671,600	100	-	194	41,671,600	40,831,900	839,700	97.98

งบประมาณ และอนุมัติเบิกจ่ายโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System)ชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์
ณ เดือนสิงหาคม 2569

- จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติ ให้กับเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน จำนวน 261 โครงการ แบ่งเป็นโครงการระดับภาค จำนวน 5 โครงการ โครงการระดับกลุ่มจังหวัด จำนวน 18 โครงการ , โครงการระดับโซน จำนวน 6 โครงการ , โครงการระดับจังหวัด จำนวน 75 โครงการ , โครงการระดับตำบล จำนวน 156 โครงการ และงบประมาณเพื่อการบริหารโครงการ จำนวน 1 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 41,671,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ สำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค และงบประมาณเพื่อการบริหารโครงการ พบว่า ได้ดำเนินการอนุมัติโครงการและงบประมาณเรียบร้อยแล้ว

- จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติในระบบโปรแกรม CODI_PMS ให้กับเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน พบว่า มีการอนุมัติโครงการในระบบโปรแกรม CODI-PM จำนวน 194 โครงการ งบประมาณจำนวน 41,671,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยสำนักงานภาค และงบพัฒนาเพื่อการบริหารโครงการ ได้ดำเนินการอนุมัติโครงการและงบประมาณเรียบร้อยแล้ว
- การเบิกจ่ายงบประมาณในระบบโปรแกรม CODI_PMS พบว่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 194 โครงการ จำนวนงบประมาณ 40,831,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.98 ของงบอนุมัติ **ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ ที่ยังเบิกจ่ายงบประมาณโครงการงวดที่ 2 ไม่ครบถ้วน เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2569 นี้** เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการโครงการ และให้เครือข่ายองค์กรชุมชน/ขบวนการองค์กรชุมชนขับเคลื่อนงานได้ตามแผนงานที่วางไว้ พร้อมตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารแนบในระบบโปรแกรม ตามเงื่อนไขการเบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนโครงการ และเตรียมความพร้อมในการปิดโครงการลำดับต่อไป

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

- สรุปผลด้านการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ฯ ในระบบ codi_pms มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น จำนวน 194 โครงการ จำนวนงบประมาณ 40,831,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.98 ของงบอนุมัติ โดยสำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค และส่วนกลาง ได้ดำเนินการเบิกจ่ายโครงการ ฯ ตามงบที่ได้อนุมัติครบทุกโครงการแล้ว ซึ่งพบว่า จากการเบิกจ่ายงบประมาณ ปี 2569 แบ่งเป็นเบิกจ่ายงวดเดียว จำนวน 1 โครงการ และ เบิกจ่ายสองงวด จำนวน 193 โครงการ โดยสรุปข้อมูลเบิกจ่ายในระบบโปรแกรม codi_pms ข้อมูล ณ วันที่ 27 สิงหาคม 2569 ดังนี้

ตารางที่ 2 : แสดงการเปรียบเทียบเบิกจ่ายงบประมาณโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System) ปีงบประมาณ 2569

ภาค	จำนวนโครงการ Eco System ปีงบประมาณ 2569			จำนวน งบประมาณ ที่ได้รับการอนุมัติ ทั้งหมด (บาท)	สรุปการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ Eco System ปีงบประมาณ 2569		
	จำนวนโครงการ ทั้งหมดที่ได้ อนุมัติ (แบ่งเป็น)	จำนวนโครงการ ที่เบิกจ่ายเพียง งวดเดียว	จำนวนโครงการ ที่เบิกจ่าย สองงวด		จำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายงวดที่ 1 (บาท)	จำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายงวดที่ 2 (บาท)	รวมจำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายทั้งหมด (บาท)
เหนือ	44	-	44	8,294,000	5,805,800	2,488,200	8,294,000
ตะวันออกเฉียงเหนือ	30	-	30	8,250,514	5,775,360	1,760,854	7,536,214
ใต้	48	-	48	7,493,000	5,245,100	2,122,500	7,367,600
กลางตะวันตก	30	-	30	6,826,000	4,778,200	2,047,800	6,826,000
กทม.ตะวันออก	41	-	41	7,266,000	5,086,200	2,179,800	7,266,000
งบพัฒนา	1	1	-	3,542,086	3,542,086	-	3,542,086
รวมทั้งสิ้น	194	1	193	41,671,600	30,232,746	10,599,154	40,831,900

» ข้อสังเกต ปัญหาที่พบจากการเบิกจ่ายงบประมาณ พร้อมข้อเสนอแนะ «

- ในการบริหารโครงการตามแผนงาน พบว่าระยะเวลาการดำเนินงานโครงการและเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละงวด คลาดเคลื่อนไม่ตรงตามที่กำหนด พบว่าเข้าสู่ช่วงต้นไตรมาสที่ 4 แล้ว ยังมีการเบิกจ่ายไม่แล้วเสร็จ ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้เครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน นำงบประมาณไปสนับสนุนในการขับเคลื่อนงานได้ไม่ต่อเนื่อง อาจจะทำให้เกิดผลการดำเนินงานจากในระดับพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งควรเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจกับเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน ด้านการบริหารจัดการโครงการ โดยสรุปผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมา วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการฯ

2. ผลการบันทึกข้อมูลของโครงการ ฯ ในระบบโปรแกรม CODI - PM

- การบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรม CODI_PMS เฟส 2 (app2.codi.or.th/codi_pms/) จากการตรวจทานข้อมูลโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System) ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภาพรวมได้มีการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ องค์กรผู้เสนอโครงการ และการแนบไฟล์เอกสาร ได้อนุมัติในระบบจำนวนทั้งสิ้น 194 โครงการ ข้อมูลที่มีความครบถ้วนเฉลี่ยร้อยละ 87.05 ของจำนวนโครงการที่อนุมัติ ทั้งนี้ พบว่าบางโครงการไม่ได้แนบไฟล์เอกสารประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ งวดที่ 2 เงื่อนไขกำหนดให้แนบไฟล์เอกสารการเบิกจ่ายให้ ครบถ้วน โดยขอให้สำนักงานภาคตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง ตามที่กำหนด เพื่อส่วนที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลไปดำเนินการในระยะต่อไป

ตารางการแสดงผลสถานะการบันทึกข้อมูลโครงการและการแนบเอกสารในระบบโปรแกรม CODI- PMS (app2.codi.or.th/codi_pms/)														
ภาค	จำนวนโครงการ	สถานะข้อมูลที่มีการบันทึก												
		มติ กก.ภาค/จว.	ข้อมูลเบื้องต้นโครงการ	ข้อมูลองค์กรผู้เสนอ	กิจกรรมโครงการ	บันทึกความร่วมมือ	แผนการเบิกจ่าย	เอกสารแนบ						
								MOU	สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร	แบบแสดงผลอนุมัติ	หนังสือมอบอำนาจ	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2	เอกสารปิดโครงการ
เหนือ	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	43	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	27	
ใต้	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	30	
กลางตะวันตก	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
กทม.ตะวันออก	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	38	
งปพัฒนา	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	
รวม	194	194	194	194	194	194	194	193	193	193	193	193	168	
คิดเป็นร้อยละ		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	87.05	

รายงานสถานะโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System)ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน โดยสำนักงานประสานขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม

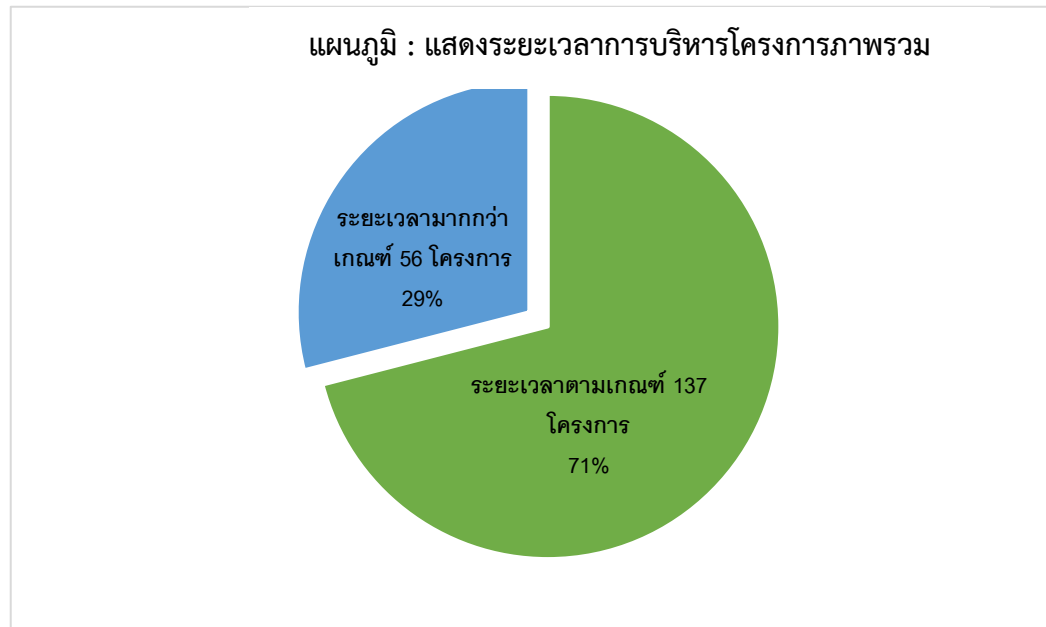
- สถานะข้อมูลที่มีการบันทึกในระบบโปรแกรม CODI - PM ด้านเอกสารการเบิกจ่าย โดยแบ่งเอกสารการเบิกจ่าย 2 งวด รายละเอียดดังนี้
 - มีการแนบเอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1 ครบทั้งหมด จำนวน 193 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100
 - จากจำนวนโครงการที่เบิกจ่ายงบประมาณจำนวนสองงวด ทั้งหมด จำนวน 168 โครงการ ซึ่งได้แนบเอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 87.05 โดยขอให้แนบเอกสารเบิกจ่ายโครงการ งวดที่ 2 ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการปิดโครงการในระยะต่อไป

3. การเปรียบเทียบระยะเวลากระบวนการดำเนินงานของโครงการ ฯ

○ ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบัน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบจากกลไกพิจารณา กลั่นกรองจนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 55 วัน โดยแบ่งเป็น 1) กระบวนการพิจารณาโครงการ : ระยะเวลาในการบริหารโครงการตั้งแต่คณะทำงานพิจารณาโครงการระดับกลุ่มจังหวัด/ภาค พิจารณาเห็นชอบโครงการจนถึง ผู้อำนวยการภาคลงนามอนุมัติ จำนวน 30 วัน และ 2) กระบวนการเบิกจ่ายโครงการ : ระยะเวลาหลังจาก ผู้อำนวยการภาคลงนามอนุมัติ จนถึงการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก จำนวน 25 วัน

ภาค	การบริหารโครงการ	ร้อยละ	ระยะเวลาตามมาตรฐานการบริหารโครงการ		รวมใช้ระยะเวลา (55 วัน)
			คณะทำงานพิจารณา - ผอ.อนุมัติ (30 วัน)	ผอ.อนุมัติ - เบิกจ่ายงวดแรก (25 วัน)	
เหนือ 44 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 26 โครงการ	59.09	5 - 20 วัน	18 - 50 วัน	31 - 55 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 18 โครงการ	40.91	5 - 24 วัน	36 - 62 วัน	56 - 68 วัน
ตะวันออกเฉียงเหนือ 30 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 3 โครงการ	10.00	7 - 25 วัน	11 - 45 วัน	18 - 54 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 27 โครงการ	90.00	18 - 62 วัน	14 - 59 วัน	64 - 115 วัน
	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 44 โครงการ	91.67	3 - 11 วัน	17 - 46 วัน	23 - 52 วัน

ภาค	การบริหารโครงการ	ร้อยละ	ระยะเวลาตามมาตรฐานการบริหารโครงการ		รวมใช้ระยะเวลา (55 วัน)
			คณะทำงานพิจารณา - ผอ.อนุมัติ (30 วัน)	ผอ.อนุมัติ - เบิกจ่ายงวดแรก (25 วัน)	
ได้ 48 โครงการ	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 4 โครงการ	8.33	6 - 10 วัน	50 - 59 วัน	56 - 65 วัน
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและ ตะวันออก 41 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 35 โครงการ	85.37	13 - 26 วัน	6 - 31 วัน	30 - 53 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 6 โครงการ	14.63	10 - 25 วัน	48 - 70 วัน	69 - 95 วัน
กลางและตะวันตก 30 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 29 โครงการ	86.67	11 - 16 วัน	9 - 42 วัน	25 - 54 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 1 โครงการ	13.33	13 วัน	52 วัน	65 วัน
รวม 193 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 137 โครงการ	70.98	3 - 26 วัน	6 - 50 วัน	18 - 55 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 56 โครงการ	29.02	5 - 62 วัน	14 - 70 วัน	56 - 115 วัน

โครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco System)ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็งของชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 จำนวน 193 โครงการ พบว่า

- 1) โครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ 137 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 70.98 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 55 วัน
- 2) โครงการที่ใช้ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 56 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 29.02 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 115 วัน

4. วิเคราะห์ผลลัพธ์ รูปธรรมความสำเร็จ และข้อค้นพบจากการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

การดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายโครงการเสริมสร้างระบบนิเวศ (Eco-system) ชุมชนท้องถิ่นฝ่าวิกฤตประชากรสู่ความมั่นคงของมนุษย์ ที่ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค พบว่า พื้นที่เป้าหมายมีการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง โดยแต่ละพื้นที่สามารถนำบริบท สถานการณ์ ทุน และศักยภาพของชุมชนมาใช้เป็นฐานในการกำหนดประเด็นและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง สะท้อนให้เห็นว่า พื้นที่สามารถนำสิ่งที่มียูมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง ส่งผลให้เกิดการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการดูแลกลุ่มเปราะบาง การสร้างความมั่นคงทางอาหารและเศรษฐกิจ ชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยแต่ละภาคมีรูปแบบการขับเคลื่อนที่แตกต่างกันตามเงื่อนไขและบริบทของพื้นที่ โดยมีประเด็นสำคัญของการดำเนินงานในแต่ละภาค ดังนี้

- 1) **ภาคเหนือ** มุ่งพัฒนาชุมชนบนฐานข้อมูลและทุนของพื้นที่ โดยเชื่อมโยงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาวะ สิ่งแวดล้อม และการจัดการภัยพิบัติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะปัญหาไฟป่า หมอกควัน ภัยพิบัติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งนำระบบ GIS และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สนับสนุนการวางแผน ควบคู่กับการสร้างอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ยกตัวอย่างเช่น

- ตำบลบ้านแอ่น จังหวัดเชียงใหม่ ใช้ข้อมูลชุมชนวางแผนการจัดการภัยพิบัติและต่อยอดอาชีพเสริมจากการแปรรูปปลา
- ตำบลท่ามะเฟือง จังหวัดอุดรธานี จัดทำแผนส่งเสริมการผันน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์และลดการเผาตอซังข้าว
- ตำบลป่าแป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้ระบบไร่หมุนเวียนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอทำแผนการฟื้นฟูระบบนิเวศ

- 2) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมศักยภาพชุมชน ตั้งแต่การวางแผนด้านการเกษตร เศรษฐกิจชุมชน การจัดการน้ำ และภัยแล้ง ไปจนถึงการดูแลกลุ่มเปราะบาง เปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการจัดการข้อมูล พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และขับเคลื่อนงานในชุมชน ยกตัวอย่างเช่น
- **ตำบลนาหมอ้า จังหวัดอำนาจเจริญ** จัดทำธนาคารน้ำใต้ดินทั้งระบบเปิดและระบบปิด เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและเพิ่มความชุ่มชื้นให้พื้นที่เกษตร
 - **ตำบลสิริเสนางค์ จังหวัดอำนาจเจริญ** จัดทำผังนิเวศชุมชนเพื่อกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ วังปลา และป่าชุมชน โดยเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการจัดการข้อมูลทรัพยากรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3) **ภาคกลางและตะวันตก** เน้นการนำทุนและศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างการพัฒนา ทั้งทุนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำท่วม การอนุรักษ์ทรัพยากร การดูแลกลุ่มเปราะบาง และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ยกตัวอย่างเช่น
- **ตำบลสามตุ่ม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** จัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติโดยใช้ข้อมูลการปักหมุดกลุ่มเปราะบางผ่านแอปพลิเคชัน Copin เพื่อช่วยวางแผนการช่วยเหลือในสถานการณ์น้ำท่วม
 - **ตำบลกุดจอก จังหวัดชัยนาท** จัดทำแผนพัฒนาผ้าขึ้นดินจกและการท่องเที่ยววิถีลาวครั้ง
 - **ตำบลไผ่ไร่ จังหวัดกาญจนบุรี** ใช้ธรรมนูญชุมชน เป็นกติการ่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่
- 4) **ภาคท.ปริมณฑล และตะวันออก** มีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความแตกต่างของพื้นที่เมือง พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่ชายฝั่ง โดยใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังและจัดการสถานการณ์ ทั้งภัยพิบัติ การจัดการน้ำ และการดูแลกลุ่มเปราะบาง ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน ยกตัวอย่างเช่น
- **พื้นที่บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร** จัดทำแผนป้องกันน้ำทะเลหนุนและพื้นที่ฟูป่าชายเลน
 - **ตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ** จัดทำแผนอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งควบคู่กับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย
 - **ตำบลคลองห้า จังหวัดปทุมธานี** พัฒนาระบบ “Water Watch” แจ้งเตือนสถานการณ์น้ำผ่านกลุ่ม LINE
- 5) **ภาคใต้** มุ่งขับเคลื่อนการพัฒนาบนฐานวิถีชีวิตและทรัพยากรของชุมชน โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เชื่อมโยงกับการจัดการภัยพิบัติ การดูแลกลุ่มเปราะบาง และการพัฒนาสวัสดิการชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของคนรุ่นใหม่ในการร่วมพัฒนาพื้นที่ และใช้ข้อมูลชุมชนประกอบการวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น

- ตำบลขอนแก่น จังหวัดสตูล จัดทำแผนอนุรักษ์ป่าชายเลนและธนาคารปูม้าเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตำบลท่าทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำแผน “ป่า-เลชุมชน” และส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้เสริม
- ตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ใช้ผังชีวิตและแผนที่ชุมชนวางแผนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง
- ตำบลกะมียอ จังหวัดปัตตานี จัดทำแผนสร้างเครือข่ายเยาวชนและอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยผ่านระบบออนไลน์

5. ข้อเสนอแนะ ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงานในพื้นที่ พร้อมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

5.1 ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงานในพื้นที่

จากการดำเนินโครงการ Eco System ในพื้นที่ พบว่าปัญหาคือ การสร้างความเข้าใจในการใช้โครงการเป็นเครื่องมือพัฒนาระบบชุมชน การสร้างระบบความร่วมมือของคนในชุมชน เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพแกนนำ การจัดการข้อมูล และความต่อเนื่องและความยั่งยืนของการดำเนินงาน ดังนั้น แนวทางการแก้ไขควรมุ่งเน้นการสร้าง “ระบบนิเวศการพัฒนาชุมชน” ที่ทุกภาคส่วนมีบทบาทร่วมกัน โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของกระบวนการ มีการบูรณาการทรัพยากร และองค์ความรู้จากภาคี และมีระบบติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งควรเน้นการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ชุมชนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงาน ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพแกนนำ การบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย การปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำแผนสร้างความยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานต่อไปได้

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

- 1) สร้างความเข้าใจร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินโครงการ เพื่อให้แกนนำ และภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) สร้างกลไกความร่วมมือของภาคีในพื้นที่ เชื่อมโยงองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหามหาชนและพัฒนาคูณภาพชีวิต โดยกำหนดบทบาทของแต่ละภาคส่วนให้ชัดเจน

- 3) พัฒนาแกนนำและผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมศักยภาพแกนนำให้มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร การจัดทำแผนชุมชน และประสานงานกับภาคี พร้อมทั้งเปิดพื้นที่ให้เยาวชนและคนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชน โดยใช้ข้อมูลประชากรเป็นฐานในการวางแผนพัฒนาสนับสนุนให้พื้นที่จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เช่น จำนวนและโครงสร้างประชากร ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน กลุ่มเปราะบาง ครครัวเรือนที่มีปัญหาด้านรายได้ และการย้ายถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาใช้กำหนดปัญหาและออกแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่
- 4) กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดร่วมกับชุมชน เพื่อให้สามารถปรับปรุงกิจกรรมและกระบวนการทำงานให้ตอบโจทย์สถานการณ์ของพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที โดยสนับสนุนให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานต่อได้ด้วยตนเอง พร้อมสร้างกลไกการทำงานร่วมกับภาคีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดระบบนิเวศชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน
- 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาด้านประชากร โดยใช้ข้อมูลของชุมชนเป็นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ควบคู่กับการพัฒนาระบบการดูแลคนทุกช่วงวัย การส่งเสริมอาชีพและรายได้ การพัฒนาแกนนำและคนรุ่นใหม่ และการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้ง พัฒนากลไกการทำงานในระดับพื้นที่ให้มีความต่อเนื่อง พร้อมติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการปัญหา และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม